

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Tredje Afdeling)

16. juli 2015*

»Præjudiciel forelæggelse — affald af elektrisk og elektronisk udstyr — direktiv 2002/96/EF — artikel 2, stk. 1, og artikel 3, litra a), samt bilag I A og I B — direktiv 2012/19/EU — artikel 2, stk. 1, litra a), artikel 2, stk. 3, litra b), og artikel 3, stk. 1, litra a) og b), samt bilag I og II — begreberne elektrisk og elektronisk udstyr og elektrisk og elektronisk værktøj — garageportmotorer«

I sag C-369/14,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Landgericht Köln (Tyskland) ved afgørelse af 23. juli 2014, indgået til Domstolen den 31. juli 2014, i sagen:

Sommer Antriebs- und Funktechnik GmbH

mod

Rademacher Geräte-Elektronik GmbH & Co. KG,

har

DOMSTOLEN (Tredje Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, M. Ilešić (refererende dommer), og dommerne A. Ó Caoimh, C. Toader, E. Jarašiūnas og C.G. Fernlund,

generaladvokat: P. Mengozzi

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

efter at der er afgivet indlæg af:

- Sommer Antriebs- und Funktechnik GmbH ved Rechtsanwältin J. Stock
- Rademacher Geräte-Elektronik GmbH & Co. KG ved Rechtsanwalt S. Pietzcker
- den tyske regering ved T. Henze og A. Lippstreu, som befuldmægtigede
- Europa-Kommissionen ved G. Braga da Cruz, C. Hermes og D. Loma-Orsorio Lerena, som befuldmægtigede,

* Processprog: tysk.

og idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet, at sagen skal pådømmes uden forslag til afgørelse,

afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen dels af artikel 2, stk. 1, og artikel 3, litra a), i og bilag I A og I B til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/96/EF af 27. januar 2003 om affald af elektrisk og elektronisk udstyr (WEEE) (EUT L 37, s. 24), dels af artikel 2, stk. 1, litra a), og stk. 3, litra b), artikel 3, stk. 1, litra a) og b), i og samt bilag I og II til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2012/19/EU af 4. juli 2012 om affald af elektrisk og elektronisk udstyr (WEEE) (EUT L 197, s. 38).
- 2 Anmodningen er blevet indgivet under en sag mellem Sommer Antriebs- und Funktechnik GmbH (herefter »Sommer«) og Rademacher Geräte-Elektronik GmbH & Co. KG (herefter »Rademacher«) vedrørende sidstnævntes undladelse af at registrere sig hos Stiftung elektro-altgeräte register (det nationale tyske register for affald af elektrisk udstyr herefter »Stiftung ear«) som producent af elektrisk og elektronisk udstyr (herefter »EEE«).

Retsforskrifter

EU-retten

Direktiv 2002/96

- 3 I overensstemmelse med artikel 25 i direktiv 2002/19 blev direktiv 2002/96 ophævet med virkning fra den 15. februar 2014.
- 4 Følgende fremgik af 10., 15. og 16. betragtning til direktiv 2002/96:

»(10) Dette direktiv bør omfatte alt elektrisk og elektronisk udstyr, der anvendes af forbrugerne, og elektrisk og elektronisk udstyr til erhvervsmæssig brug. [...]

[...]

(15) Særsilt indsamling af [affald af elektrisk og elektronisk udstyr (herefter »WEEE«)] er en forudsætning for at sikre, at sådant affald underkastes særlig behandling og genvindes, og at det fastsatte beskyttelsesniveau for menneskers sundhed og for miljøet i Fællesskabet kan nås. [...]

(16) Med henblik på at nå det fastsatte beskyttelsesniveau og de harmoniserede miljømålsætninger i Fællesskabet bør medlemsstaterne træffe passende foranstaltninger til at minimere bortskaffelse af WEEE sammen med usorteret husholdningsaffald og nå et højt niveau for særsilt indsamling af WEEE. [...]«

- 5 Dette direktivs artikel 1 med overskriften »Formål« havde følgende ordlyd:

»Dette direktiv fastsætter foranstaltninger, der i første række tager sigte på at forebygge frembringelse af [WEEE] og desuden tilsigter genbrug, genvinding og andre former for nyttiggørelse af dette affald, så der skal bortskaffes mindre affald. Det sigter også mod bedre miljøpræstationer hos alle aktører, der er involveret i elektrisk og elektronisk udstyrs livscyklus, f.eks. producenter, distributører og forbrugere, og især de aktører, som er direkte involveret i behandlingen af [WEEE].«

- 6 Nævnte direktivs artikel 2, stk. 1, som har overskriften »Anvendelsesområde«, bestemte:

»Dette direktiv finder anvendelse på [EEE], der henhører under kategorierne i bilag I A, medmindre det pågældende udstyr indgår i en anden type udstyr, som ikke er omfattet af dette direktiv. Bilag I B indeholder en liste over produkter, som henhører under kategorierne i bilag I A.«

- 7 Artikel 3 i samme direktiv med overskriften »Definitioner« bestemte:

»I dette direktiv forstås ved:

- a) [»EEE«]: udstyr, som er afhængigt af elektrisk strøm eller elektromagnetiske felter for at kunne fungere, og udstyr til produktion, transmission og måling af elektriske strømme og elektromagnetiske felter, som henhører under kategorierne i bilag I A til direktiv 2002/96/EF (WEEE), og som er bestemt til brug ved en spænding på højst 1 000 volt for vekselstrøms vedkommende og 1 500 volt for jævnstrøms vedkommende

[...]«

- 8 Bilag I A i direktiv 2002/96 opregnede de kategorier af EEE, der var omfattet af dette. Nr. 6 i dette bilag omhandlede således »[e]lektrisk og elektronisk værktøj (undtagen stationære industrielle værktøjer i stor skala)«.
- 9 Nr. 6 i bilag I B til dette direktiv med overskriften »Liste over produkter, der skal tages i betragtning i forbindelse med dette direktiv, og som henhører under kategorierne i bilag I A«, havde følgende ordlyd:

»elektrisk og elektronisk værktøj (undtagen stationære industrielle værktøjer i stor skala)

boremaskiner

save

symaskiner

udstyr til drejning, fræsning, slibning, formalning, savning, skæring, klipning, boring, hulning, stansning, foldning, bøjning eller lignende forarbejdning af træ, metal og andre materialer

værktøj til nitning, sømning eller skrunding eller fjernelse af nitter, søm, skruer eller lignende brug

værktøj til svejsning, lodning eller anden brug

udstyr til sprøjtning, fordeling, spredning eller anden behandling af flydende eller luftformige stoffer med andre midler

værktøj til græsslåning eller andre haveaktiviteter«.

Direktiv 2012/19

10 6., 9., 14. og 15. betragtning til direktiv 2012/19 har følgende ordlyd:

»(6) Formålet med dette direktiv er at bidrage til en bæredygtig produktion og et bæredygtigt forbrug ved i første række at forebygge frembringelse af WEEE og desuden genbruge, genanvende og på anden måde nyttiggøre dette affald for at nedbringe den affaldsmængde, der skal bortskaffes, og bidrage til en effektiv ressourceudnyttelse og genvinding af værdifulde sekundære råstoffer. Det sigter også mod bedre miljøpræstationer hos alle aktører, der er involveret i EEE's livscyklus, f.eks. producenter, distributører og forbrugere, og især de aktører, som er direkte involveret i indsamlingen og behandlingen af WEEE. Navnlig kan forskellige holdninger i medlemsstaterne til princippet om producentansvar medføre betydelige skævheder i den økonomiske byrde for erhvervslivets aktører. Forskellige nationale politikker til håndtering af WEEE i de forskellige medlemsstater er en hæmsko for en effektiv genanvendelsespolitik. Væsentlige kriterier bør derfor fastlægges på EU-plan, og der bør udvikles minimumsstandarder for behandlingen af WEEE.

[...]

(9) Dette direktiv bør omfatte alt EEE, der anvendes af forbrugerne, og EEE til erhvervsmæssig brug. [...] Formålet med dette direktiv kan nås uden at medtage faste installationer i stor skala såsom olieplatforme, lufthavnsbagagetransportsystemer eller elevatorer inden for dets anvendelsesområde. Udstyr, som ikke specifikt er udformet og installeret som en del af sådanne installationer, og som kan fungere korrekt, selv om det ikke er en del af disse installationer, bør dog omfattes af dette direktivs anvendelsesområde. Dette gælder f.eks. udstyr såsom belysningsudstyr eller fotovoltaiske paneler.

[...]

(14) Særsomt indsamling er en forudsætning for at sikre, at WEEE underkastes særlig behandling og genanvendes, og at det fastsatte beskyttelsesniveau for menneskers sundhed og for miljøet i Unionen kan nås. Forbrugerne må bidrage aktivt til denne indsamling og bør tilskyndes til at returnere WEEE. [...]

(15) Med henblik på at nå det fastsatte beskyttelsesniveau og de harmoniserede miljømålsætninger i Unionen bør medlemsstaterne træffe passende foranstaltninger til at minimere bortskaffelse af WEEE sammen med usorteret husholdningsaffald og til at nå et højt niveau for særsomt indsamling af WEEE. [...]«

11 Direktivets artikel 1 med overskriften »Genstand« bestemmer:

»I dette direktiv fastsættes foranstaltninger for at beskytte miljøet og menneskers sundhed ved at forebygge eller mindske de negative følgevirkninger af at frembringe og håndtere [WEEE] ved at mindske de negative følgevirkninger af ressourceudnyttelse og ved at forbedre effektiviteten af denne udnyttelse i overensstemmelse med artikel 1 og 4 i [Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/98/EF af 19. november 2008 om affald og om ophævelse af visse direktiver (EUT L 213, s. 3)] og derved bidrage til en bæredygtig udvikling.«

12 Artikel 2 i nævnte direktiv, der har overskriften »Anvendelsesområde«, bestemmer:

»1. Dette direktiv finder anvendelse på [EEE] som følger:

- a) fra [den] 13. august 2012 til [den] 14. august 2018 (overgangsperiode), dog jf. stk. 3, for EEE, som henhører under kategorierne i bilag I. Bilag II indeholder en vejledende liste over EEE, som henhører under kategorierne i bilag I

[...]

3. Dette direktiv finder ikke anvendelse på følgende EEE:

[...]

- b) udstyr, som er specifikt udformet og installeret som en del af en anden type udstyr, der er undtaget fra eller ikke er omfattet af dette direktivs anvendelsesområde, og som kun kan fungere korrekt, hvis det indgår i dette udstyr

[...]«

13 Artikel 3, stk. 1, i samme direktiv, der har overskriften »Definitioner«, bestemmer:

»1. I dette direktiv forstås ved:

- a) [»EEE«]: udstyr, som er afhængigt af elektrisk strøm eller elektromagnetiske felter for at kunne fungere, og udstyr til produktion, transmission og måling af elektriske strømme og elektromagnetiske felter, og som er bestemt til brug ved en spænding på højst 1 000 volt for vekselstrøms vedkommende og 1 500 volt for jævnstrøms vedkommende
- b) »stationære industrielle værktøjer i stor skala«: en stor samling af maskiner, udstyr og/eller komponenter, der fungerer sammen til et bestemt anvendelsesformål, som installeres permanent og demonteres af fagfolk på et bestemt sted, og som anvendes og vedligeholdes af fagfolk i et industrielt produktionsanlæg eller et forsknings- og udviklingsanlæg

[...]«

14 Nr. 6 i bilag I til direktiv 2012/19, med overskriften »Kategorier af EEE, der er omfattet af dette direktiv i overgangsperioden, som omhandlet i artikel 2, stk. 1, litra a)«, er identisk med nr. 6 i bilag I A til direktiv 2002/96.

15 Nr. 6 i bilag II til direktiv 2012/19, med overskriften »Vejledende liste over EEE, som henhører under kategorierne i bilag I«, er affattet som følger:

»elektrisk og elektronisk værktøj (undtagen stationære industrielle værktøjer i stor skala)

boremaskiner

save

symaskiner

udstyr til drejning, fræsning, slibning, formalning, savning, skæring, klipning, boring, hulning, stansning, foldning, bøjning eller lignende forarbejdning af træ, metal og andre materialer

værktøj til nitning, sømning eller skruning eller fjernelse af nitter, søm, skruer eller lignende brug

værktøj til svejsning, lodning eller anden brug

udstyr til sprøjtning, fordeling, spredning eller anden behandling af flydende eller luftformige stoffer med andre midler

værktøj til græsslåning eller andre haveaktiviteter«.

Tysk ret

- 16 § 3, stk. 1, Bundesgesetz gegen den unlauteren Wettbewerb (loven om illoyal konkurrence, BGBl. 2010 I, p. 254), som ændret ved lov af 1. oktober 2013 (BGBl. 2013 I, p. 3714, herefter »UWG«), med overskriften »Forbud mod urimelig handelspraksis« bestemmer:

»Illoyale kommercielle handlinger er ulovlige, såfremt de mærkbart kan påvirke konkurrenters, forbrugeres eller andre markedsdeltageres interesser. [...]«

- 17 I medfør af § 4 i UWG med overskriften »Eksempler på illoyale kommercielle handlinger« gælder:

»Illoyalt handler særligt den, der

[...]

11. omgår en lovbestemmelse, som tilsigter at regulere markedsadfærden i de erhvervsdrivendes interesse.«

- 18 Gesetz über das Inverkehrbringen, die Rücknahme und die umweltverträgliche Entsorgung von Elektro- und Elektronikgeräten (Elektro- und Elektronikgerätegesetz) (lov om markedsføring, tilbagetagning og miljøforsvarlig bortskaffelse af elektrisk og elektronisk udstyr), BGBl. I, s. 762, (herefter »ElektroG«) af 16. marts 2005 indeholder § 2 med overskriften »Anvendelsesområde« og har følgende ordlyd:

»(1) Denne lov finder anvendelse på [EEE], der henhører under følgende kategorier, medmindre det pågældende udstyr indgår i en anden type udstyr, som ikke er omfattet af denne lov:

[...]

6. elektrisk og elektronisk værktøj undtagen stationære industrielle værktøjer i stor skala

[...]«

- 19 ElektroG's § 3 med overskriften »Definitioner« fastsætter:

»(1) I denne lov forstås ved [EEE]

1. udstyr, som er afhængigt af elektrisk strøm eller elektromagnetiske felter for at kunne fungere

2. udstyr til produktion, transmission og måling af elektriske strømme og elektromagnetiske felter

som er bestemt til brug ved en spænding på højst 1 000 volt for vekselstrøms vedkommende og 1 500 volt for jævnstrøms vedkommende.

[...]

(11) I denne lov forstås ved »producent« enhver, som uanset hvilken salgsmetode der anvendes, herunder fjernkommunikation i overensstemmelse med § 312b, stk. 2, i Bürgerliches Gesetzbuch (den tyske borgerlige lovbog), erhvervsmæssigt

1. fremstiller [EEE] under eget varemærke og for første gang markedsfører det i denne lovs anvendelsesområde.

[...]«

- 20 Denne lovs § 6, stk. 2, med overskriften »Oprettelse af det fælles organ, registrering, finansieringsgaranti« har følgende ordlyd:

»Hver enkelt producent er forpligtet til at registrere sig hos den kompetente myndighed (§ 16) i henhold til stk. 2 og 3, inden producenten markedsfører elektrisk eller elektronisk udstyr. [...]«

- 21 Nr. 6 i bilaget til ElektroG med overskriften »Liste over kategorier og udstyr« er identisk med nr. 6 i bilag II til direktiv 2012/19.

Twisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

- 22 Under anvendelse af ElektroG's § 6, stk. 2, er Sommer, der fremstiller garageportmotorer og andre produkter, registreret hos Stiftung ear som EEE-producent.
- 23 Rademacher fremstiller ligeledes garageportmotorer. Disse motorer fungerer ved hjælp af en elektrisk spænding på ca. 220-240 V, er bestemt til sammen med den pågældende garageport at blive indbygget i bygningens tekniske installationer og kan til enhver tid afmonteres, monteres på ny og/eller eftermonteres på de nævnte installationer (herefter »de omtvistede motorer«). Rademacher er ikke registreret hos Stiftung ear som EEE-producent.
- 24 Det fremgår af de for Domstolen fremlagte sagsakter, at Sommer i juli 2013 anlagde sag mod Rademacher ved Landgericht Köln (regional domstol i Köln) for illoyal konkurrence med den begrundelse, at sidstnævnte ikke havde registreret sig hos Stiftung ear som EEE-producent. Det af Sommer anlagte søgsmål tilsigter navnlig, at det forbydes Rademacher at markedsføre de omtvistede motorer, så længe selskabet ikke er registreret hos Stiftung ear, samt at dette selskab pålægges at erstatte enhver skade, der eventuelt er forvoldt Sommer i kraft af markedsføringen af sådanne motorer.
- 25 Sommer er af den opfattelse, at Rademacher er en »producent« i den forstand, hvori dette udtryk er anvendt i ElektroG's § 3, stk. 11, og at dette selskab følgelig var forpligtet til at registrere sig hos Stiftung ear inden det markedsførte EEE. I denne henseende har Sommer gjort gældende, at de omtvistede motorer ikke udgør »stationære industrielle værktøjer i stor skala«, men »elektrisk og elektronisk værktøj« som omhandlet i denne lovs § 2, stk. 1, første punktum, nr. 6, idet at der er tale om udstyr beregnet til anvendelse i husholdninger, at motorerne fungerer i kraft af elektrisk strøm eller elektromagnetiske felter, som er bestemt til brug ved en spænding på højst 1 000 volt for vekselstrøms vedkommende eller 1 500 volt for jævnstrøms vedkommende, og de ikke er umulige at fjerne. Ifølge Sommer opfylder de omtvistede motorer en selvstændig funktion og er ikke en del af udstyr, som ikke er omfattet af ElektroG's anvendelsesområde.
- 26 Rademacher har bestridt dette standpunkt. Selskabet mener, at de omtvistede motorer ikke udgør »værktøjer« i den forstand, hvori dette udtryk er anvendt i ElektroG's § 2, stk. 1, nr. 6. Denne bestemmelse præciseres nemlig ved nr. 6 i bilag I til ElektroG, der indeholder en liste over produkter.

Denne liste er ganske vist ikke udtømmende, men de produkter, som den indeholder, har dog alle den fælles egenskab, at de indvirker på materialer – dvs. materialer og stoffer, der skal forarbejdes – og ændrer den fysisk. For så vidt som de omtvistede motorer imidlertid kun har den funktion at forsyne systemet med energi og at styre det, idet anvendelsen af disse produkter ikke fører til en direkte forarbejdning eller indvirkning på materialer eller stoffer, kan de ikke anses for at udgøre »elektrisk og elektronisk værktøj« som omhandlet i ElektroG's § 2, stk. 1, nr. 6. Rademacher mener under alle omstændigheder, at de omtvistede motorer ikke opfylder en selvstændig funktion og udgør komponenter af et hovedprodukt, som ikke er omfattet af ElektroG's anvendelsesområde.

- 27 Det fremgår af de oplysninger, der er fremlagt af den forelæggende ret, at såfremt Rademacher skulle anses for at være en producent, der er underlagt pligten til at registrere sig i medfør af ElektroG's § 6, stk. 2, vil selskabets markedsføring af de omtvistede motorer være i strid med UWG's § 3, stk. 1 og § 4, nr. 11), sammenholdt med ElektroG's §§ 2 og 6, stk. 2, så længe det nævnte selskab ikke er registreret hos Stiftung ear.
- 28 Idet ElektroG har til formål at gennemføre direktiv 2002/96 i tysk lovgivning, er den forelæggende ret i tvivl om, hvorvidt de omtvistede motorer er omfattet af begrebet »elektrisk og elektronisk værktøj« som omhandlet i dette direktiv og i direktiv 2012/19. Ifølge den forelæggende ret taler EU-lovgivers intentioner om så vidt muligt at undgå, at genanvendelige materialer og forurenende stoffer fra elektriske og elektroniske komponenter smides ud som almindeligt affald, såvel som den definition, som Bundesverwaltungsgericht (føderal forvaltningsret) har givet af begrebet »værktøj« – dvs. »arbejdsudstyr, som har til formål at indvirke mekanisk på genstande« – for, at dette spørgsmål besvares bekræftende. Derimod taler den omstændighed, at de produkter, der er nævnt i nr. 6 i henholdsvis bilag I B til direktiv 2002/96 og bilag II til direktiv 2012/19, indvirker mekanisk på genstande eller arbejdsemner på en sådan måde, at genstande eller materialer forarbejdes og således ændres ved hjælp af dem, imens de omtvistede motorer hverken forarbejder eller ændrer genstande eller materialer men kun bevæger garageporten, for et negativt svar.
- 29 Ifølge den forelæggende ret ville det, såfremt de omtvistede motorer skal anses for at være omfattet af begrebet »elektrisk og elektronisk værktøj«, endvidere være hensigtsmæssigt at undersøge, hvorvidt motorerne er udelukket fra de respektive anvendelsesområder af direktiv 2002/96 og 2012/19, fordi de henhører under »stationære industrielle værktøjer i stor skala« eller også henhører under en »anden type udstyr«, der ikke er omfattet af direktivernes anvendelsesområde. I denne henseende er den forelæggende ret af den opfattelse, at den omstændighed, at de nævnte motorer sammen med garageporten monteres på bygningen og anvendes til at styre denne, kunne tyde på, at de ikke opfylder en selvstændig funktion og udgør en komponent af et stationært, samlet system, imens den omstændighed, at de samme motorer til enhver tid kan afmonteres, monteres på ny eller eftermonteres på bygningens installationer, gør det muligt at antage, at de opfylder en selvstændig funktion, der skiller dem ud fra stationært elektrisk udstyr.
- 30 Under disse omstændigheder har Landgericht Köln besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:
- »1) Skal artikel 2, stk. 1, artikel 3, litra a), samt bilag I A og bilag I B til direktiv 2002/96 og/eller artikel 2, stk. 1, litra a), artikel 3, stk. 1, litra a), samt bilag I og bilag II til direktiv 2012/19 fortolkes således, at (garageport)motorer, der drives af en elektrisk spænding på ca. 220-240 V, og som er bestemt til sammen med (garage)porten at blive indbygget i bygningens tekniske installationer, er omfattet af begrebet elektrisk og elektronisk udstyr »EEE«, navnlig af begrebet »elektrisk og elektronisk værktøj«?
- 2) Såfremt spørgsmål 1 besvares bekræftende, skal bilag I A, nr. 6, og bilag I B, nr. 6, til direktiv 2002/96 og/eller artikel 3, stk. 1, litra b), bilag I, nr. 6, bilag II, nr. 6, til direktiv 2012/19 [da] fortolkes således, at (garageport)motorer i henhold til spørgsmål 1 skal betragtes som en del af »stationære industrielle værktøjer i stor skala« som omhandlet i disse bestemmelser?

- 3) Såfremt spørgsmål 1 besvares bekræftende og spørgsmål 2 benægtende, skal artikel 2, stk. 1, i direktiv 2002/96 og/eller artikel 2, stk. 3, litra b), i direktiv 2012/19 [da] fortolkes således, at (garageport)motorer i henhold til spørgsmål 1 skal betragtes som en del af en anden type udstyr, der ikke er omfattet af det pågældende direktivs anvendelsesområde?»

Om de præjudicielle spørgsmål

Formaliteten

- 31 Europa-Kommissionen har gjort gældende, at henvisningen til direktiv 2002/96 ikke er relevant i forhold til undersøgelsen af anmodningen om en præjudiciel afgørelse, for så vidt som dette direktiv i henhold til artikel 25, første afsnit, i direktiv 2012/19 er blevet ophævet med virkning fra den 15. februar 2014.
- 32 Det bemærkes, at der ifølge Domstolens faste praksis er en formodning for, at de spørgsmål om EU-rettens fortolkning, som den nationale ret har forelagt på baggrund af de retlige og faktiske omstændigheder, som den har ansvaret for at fastlægge – og hvis rigtighed det ikke tilkommer Domstolen at efterprøve – er relevante. Domstolen kan kun afvise et præjudicielt spørgsmål fra en national ret, såfremt det klart fremgår, at den ønskede fortolkning af EU-retten savner enhver forbindelse med realiteten i hovedsagen eller dennes genstand, når problemet er af hypotetisk karakter, eller når Domstolen ikke råder over de faktiske og retlige oplysninger, som er nødvendige for, at den kan foretage en saglig korrekt besvarelse af de stillede spørgsmål (domme *Fish Legal* og *Shirley*, C-279/12, EU:C:2013:853, præmis 30 og den deri nævnte retspraksis, og *Idrodinamica Spurgo Velox m.fl.*, C-161/13, EU:C:2014:307, præmis 29).
- 33 Selv om den forelæggende ret i det pågældende tilfælde ikke har præciseret begrundelserne for, at den har anmodet om en fortolkning af direktiv 2002/96 »og/eller« direktiv 2012/19, følger det ikke desto mindre af de for Domstolen fremlagte sagsakter dels, at den forelæggende ret skulle tage stilling til søgsmålet indbragt af Sommer i juli måned 2013, dvs. før den dato, hvor direktiv 2002/96 ophørte med at have virkning – nemlig den 15. februar 2014 – dels, at Sommer ved sit søgsmål bl.a. tilstræber, at Rademacher pålægges at erstatte ethvert tab, som sagsøgeren i hovedsagen har lidt som følge af Rademachers påståede illoyale opførsel, der klart blev indledt i den periode, hvor direktiv 2002/96 var gældende, og er fortsat under direktiv 2012/19.
- 34 Følgelig fremgår det ikke klart, at den ønskede fortolkning af direktiv 2002/96 og direktiv 2012/19 savner enhver forbindelse med realiteten i hovedsagen.
- 35 Spørgsmålene kan følgelig antages til realitetsbehandling i deres helhed.

Om realiteten

- 36 Med spørgsmålene, som skal behandles samlet, ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 2, stk. 1, og stk. 3, litra a), i og nr. 6 i bilag I A og nr. 6 i bilag I B til direktiv 2002/96 på den ene side og artikel 2, stk. 1, litra a), stk. 3, litra b), og artikel 3, stk. 1, litra a) og b), i og nr. 6 i bilag I og nr. 6 i bilag II til direktiv 2012/19 på den anden side skal fortolkes således, at garageportmotorer som de i hovedsagen omhandlede, der drives af en elektrisk spænding på ca. 220-240 V, og som er bestemt til sammen med den pågældende garageport at blive indbygget i bygningens tekniske installationer, og som til enhver tid kan afmonteres, monteres på ny og/eller eftermonteres, er omfattet af anvendelsesområdet for henholdsvis direktiv 2002/96 og direktiv 2012/19 i den overgangsperiode, der er fastsat i sidstnævnte direktivs artikel 2, stk. 1, litra a) (herefter »overgangsperioden«).

- 37 Det følger af artikel 2 i direktiv 2002/96, at produkter, der opfylder tre kumulative betingelser, er omfattet af direktivets anvendelsesområde, nemlig for det første, at der skal være tale om EEE, for det andet, at produkterne skal henhøre under kategorierne i bilag I A til dette direktiv, og for det tredje, at de ikke indgår i en anden type udstyr, som ikke er omfattet af det nævnte direktiv, og at de ikke udgør sådant udstyr. De samme betingelser gentages i det væsentlige i artikel 2, stk. 1, litra a), i direktiv 2012/19, sammenholdt med samme artikels stk. 3, hvorefter det følger, at direktiv 2012/19 i overgangsperioden finder anvendelse på EEE, der henhører under de kategorier, der er opregnet i bilag I til dette direktiv, og som ikke omhandlet i direktivets artikel 2, stk. 3.
- 38 Hvad for det første angår den første betingelse, der er nævnt i nærværende doms foregående præmis, skal det bemærkes, at artikel 3, litra a), i direktiv 2002/96 og artikel 3, stk. 1, litra a), i direktiv 2012/19 definerer begrebet »EEE« på næsten tilsvarende måde – nemlig som udstyr, som er afhængigt af elektrisk strøm eller elektromagnetiske felter for at kunne fungere, og udstyr til produktion, transmission og måling af elektriske strømme og elektromagnetiske felter, som er bestemt til brug ved en spænding på højst 1 000 volt for vekselstrøms vedkommende og 1 500 volt for jævnstrøms vedkommende. Til denne definition tilføjer artikel 3, litra a), i direktiv 2002/96 det krav, at udstyret skal henhøre under kategorierne opregnet i bilag I A til sidstnævnte direktiv.
- 39 I det pågældende tilfælde følger det af de oplysninger, der er fremlagt af den forelæggende ret, at de omtvistede motorer fungerer ved hjælp af en elektrisk spænding på ca. 220-240 V – dvs. mindre end 1 000 volt for vekselstrøms vedkommende og 1 500 volt for jævnstrøms vedkommende. Heraf følger, at disse motorer kan udgøre EEE som omhandlet i direktiv 2002/96, og at de udgør EEE som omhandlet i direktiv 2012/19.
- 40 Hvad derefter angår den anden betingelse som omhandlet i nærværende doms præmis 37 ønsker den forelæggende ret oplyst, hvorvidt de omtvistede motorer henhører under nr. 6, »elektrisk og elektronisk værktøj (undtagen stationære industrielle værktøjer i stor skala)« i bilag I A til direktiv 2002/96 »og/eller« nr. 6 i bilag I til direktiv 2012/19, hvis ordlyd er identisk.
- 41 Det skal dels bemærkes, at artikel 2, stk. 1, andet punktum, i direktiv 2002/96 præciserer, at bilag I B til direktivet »indeholder en liste over produkter, som henhører under kategorierne i bilag I A«, mens artikel 2, stk. 1, litra a), andet punktum, i direktiv 2012/19 bestemmer, at dette direktivs bilag II »indeholder en vejledende liste over EEE, som henhører under kategorierne i bilag I«. Dels skal det konstateres, at garageportmotorer som sådan hverken figurerer blandt de produkter, der er opregnet i nr. 6, »elektrisk og elektronisk værktøj (undtagen stationære industrielle værktøjer i stor skala)« i bilag I B til direktiv 2002/96, eller blandt de produkter, der er angivet i nr. 6 i bilag II til direktiv 2012/19, hvis overskrift er identisk.
- 42 Det skal i denne henseende bemærkes, at selv om indholdet af dette nummer svarer til nr. 6 i bilag I B til direktiv 2002/96, følger det klart af artikel 2, stk. 1, litra a), andet punktum, i direktiv 2012/19, såvel som af overskriften på bilag II hertil, at listen over EEE, der er opregnet i bilaget, er vejledende, mens direktiv 2002/96 ikke udtrykkeligt bestemmer, at den liste, der er indeholdt i direktivets bilag I B, er af en sådan vejledende karakter.
- 43 Denne omstændighed alene kan dog ikke gøre den liste, der er indeholdt i bilag I B til direktiv 2002/96, udtømmende. Det følger nemlig af ordlyden af direktivets artikel 2, stk. 1 – navnlig af den omstændighed, at denne bestemmelse ikke fastslår, at bilag I B til det nævnte direktiv indeholder »listen« over »de« produkter, som henhører under kategorierne i bilag I A, men »en« liste over sådanne »produkter« – at denne liste er vejledende.
- 44 Det følger af de ovenstående betragtninger, at artikel 2, stk. 1, i direktiv 2002/96 og dets bilag I B skal forstås således, at sidstnævnte indeholder en vejledende liste over produkter, der henhører under kategorierne i bilag I A til dette direktiv.

- 45 Følgelig bør det undersøges, hvorvidt de omtvistede motorer kan være omfattet af kategorien af »elektrisk og elektronisk værktøj (undtagen stationære industrielle værktøjer i stor skala)« som omhandlet i direktiv 2002/96 og 2012/19.
- 46 I denne henseende skal der med henblik på fastlæggelsen af betydningen af udtrykket »værktøj« – i mangel af en definition af udtrykket i disse direktiver – henvises til den sædvanlige og almindeligt anerkendte betydning af udtrykket (jf. analogt dom Endendijk, C-187/07, EU:C:2008:197, præmis 15 og den deri nævnte retspraksis). Dette ord betegner almindeligvis enhver genstand, der anvendes til at udføre en opgave eller et bestemt arbejde.
- 47 Følgelig udgør de omtvistede motorer – ifølge de oplysninger, der er fremlagt af den forelæggende ret – for så vidt som de, så snart de tilføres elektricitet, gør det muligt at bevæge og styre garageporte, elektrisk og elektronisk værktøj som omhandlet i de nævnte direktiver.
- 48 Rademachers argument, hvorefter de omtvistede motorer, idet de kun bevæger genstande såsom garageporte, ikke kan høre til blandt de produkter, der er anført i nr. 6 i henholdsvis bilag I B til direktiv 2002/96 og bilag II til direktiv 2012/19, idet disse produkter har den fælles egenskab, at de ændrer genstande, rejser ikke tvivl om denne konklusion. Som Sommer har understreget i sit skriftlige indlæg, kan denne egenskab nemlig ikke kvalificeres som fælles for alle de produkter, der er opregnet i de nævnte numre, idet nogle af disse produkter, såsom værktøj til at skrue eller fjerne skruer, ikke ændrer de genstande, som de indvirker på direkte, men alene bevæger dem.
- 49 Hvad angår spørgsmålet om, hvorvidt de omtvistede motorer udgør »stationære industrielle værktøjer i stor skala«, der er udelukket fra kategorien af »elektrisk og elektronisk værktøj« som omhandlet i direktiv 2002/96 og 2012/19, skal det dels understreges, at det første direktiv ikke definerer begrebet »stationære industrielle værktøjer i stor skala«. Det skal dog i henhold til den ovenfor i præmis 46 citerede retspraksis bemærkes, at dette begreb almindeligvis omfatter værktøj eller maskiner af stor kaliber, der anvendes i forbindelse med en industriel fremstillings- eller forarbejdningsproces af produkter, der er stationære, og som almindeligvis ikke kan flyttes eller fjernes. Heraf følger, at de omtvistede motorer under alle omstændigheder ikke kan kvalificeres som »industrielle værktøjer«, for så vidt som disse motorer ikke anvendes i forbindelse med industriel fremstilling eller forarbejdning af produkter. Dels passer de nævnte motorer heller ikke til definitionen af »stationære industrielle værktøjer i stor skala« som indeholdt i artikel 3, stk. 1, litra b), i direktiv 2012/19, idet de i princippet ikke »anvendes og vedligeholdes af fagfolk i et industrielt produktionsanlæg eller et forsknings- og udviklingsanlæg«.
- 50 Det følger af de ovenstående betragtninger, at de omtvistede motorer er omfattet af kategorien af »elektrisk og elektronisk værktøj (undtagen stationære industrielle værktøjer i stor skala)« som omhandlet i direktiv 2002/96 og 2012/19.
- 51 Hvad endelig angår den tredje betingelse som omhandlet i nærværende doms præmis 37 er den forelæggende ret i tvivl om, hvorvidt det ikke desto mindre kan antages, at de omtvistede motorer henhører under andet udstyr, som ikke er omfattet af anvendelsesområdet for direktiv 2002/96, som omhandlet i dettes artikel 2, stk. 1, »og/eller« at sådanne motorer udgør udstyr, som er specifikt udformet og installeret som en del af en anden type udstyr, der er undtaget fra eller ikke er omfattet af direktiv 2012/19's anvendelsesområde, og som kun kan fungere korrekt, hvis det indgår i dette udstyr som omhandlet i sidstnævnte direktivs artikel 2, stk. 3, litra b).
- 52 I denne henseende skal det bemærkes, at direktiv 2002/96 i medfør af dettes artikel 1 har til formål at forebygge frembringelse af affald af [EEE], genbrug af EEE, genvinding heraf og andre former for nyttiggørelse af dette affald, så der skal bortskaffes mindre affald, såvel som bedre miljøpræstationer hos alle aktører, der er involveret i EEE's livscyklus. I overensstemmelse med 10., 15. og 16. betragtning til dette direktiv tilsigter dette at omfatte alt elektrisk og elektronisk udstyr, der anvendes af forbrugerne, og elektrisk og elektronisk udstyr til erhvervsmæssig brug og at nå et højt niveau for

særskilt indsamling af WEEE med henblik på at sikre det fastsatte beskyttelsesniveau for menneskers sundhed og for miljøet. Det følger i øvrigt af 6., 9., 14., og 15. betragtning til direktiv 2012/19, at dette i det væsentlige forfølger de samme mål.

- 53 Under hensyn til disse mål skal de undtagelser, der er indeholdt i henholdsvis artikel 2, stk. 1, i direktiv 2002/96 og i artikel 2, stk. 3, litra b), i direktiv 2012/19, fortolkes indskrænkende.
- 54 Rademacher har i det væsentlige gjort gældende, at de omtvistede motorer ikke er omfattet af de nævnte direktivers anvendelsesområde, fordi de ikke opfylder en selvstændig funktion, men udgør en del af de komponenter, der indgår fast i den pågældende bygnings boligteknologiske løsninger.
- 55 Imidlertid kan et EEE som omhandlet i direktiv 2002/96, der ligesom de omtvistede motorer til enhver tid kan afmonteres, monteres på ny og/eller eftermonteres i bygningens tekniske installationer, for så vidt angår den undtagelse, der følger af direktivets artikel 2, stk. 1, ikke undtages fra direktivets anvendelsesområde alene af den grund, at den er fremstillet med henblik på at »indgå[...] i [det nævnte] udstyr«. En sådan fortolkning ville nemlig have den følge, at et stort antal af de EEE, der udtrykkeligt er omfattet af de kategorier, der er opregnet i bilag I A i direktiv 2002/96, ville blive udelukket, alene af den grund, at de er monteret på en bygning, eller at de er forbundet med bygningens strømnet, og ville følgelig være i modstrid med direktivets formål.
- 56 Hvad angår den undtagelse, der er indeholdt i artikel 2, stk. 3, litra b), i direktiv 2012/19, er denne endnu snævrere end den undtagelse, der er indeholdt i artikel 2, stk. 1, i direktiv 2002/96, idet denne undtagelse alene tilsigter at udelukke udstyr, som er »specifikt udformet og installeret« til at indgå i en anden type udstyr, og som »kun kan fungere korrekt, hvis det indgår i dette udstyr«. I denne henseende kan formålet med direktiv 2012/19 i medfør af direktivets niende betragtning nås uden at medtage faste installationer i stor skala såsom olieplatforme, lufthavnsbagagetransportsystemer eller elevatorer inden for dets anvendelsesområde. Samme betragtning giver dog to eksempler på EEE – nemlig belysningsudstyr eller fotovoltaiske paneler – der, om end det almindeligvis indgår i anlæg af stor kaliber såsom bygninger, ikke desto mindre ikke anses for »specifikt« at være fremstillet med henblik på at indgå i sådanne anlæg og anses for at kunne fungere, selv om det ikke indgår heri.
- 57 I betragtning af disse eksempler, og for så vidt som de omtvistede motorer til enhver tid kan afmonteres, monteres på ny og/eller eftermonteres i bygningens tekniske installationer og følgelig ikke udelukkende er fremstillet til at fungere med bestemte porte, kan disse motorer under alle omstændigheder ikke anses for at være »specifikt udformet og installeret« med henblik på at indgå i de nævnte installationer til bygningen som omhandlet artikel 2, stk. 3, litra b), i direktiv 2012/19.
- 58 Følgelig kan garageportmotorer som de i hovedsagen omhandlede ikke være omfattet af de undtagelser, der er indeholdt i artikel 2, stk. 1, i direktiv 2002/96 og i artikel 2, stk. 3, litra b), i direktiv 2012/19.
- 59 På baggrund af samtlige ovenstående betragtninger skal de forelagte spørgsmål besvares med, at artikel 2, stk. 1, og stk. 3, litra a), i og nr. 6 i bilag I A og nr. 6 i bilag I B til direktiv 2002/96, på den ene side, og artikel 2, stk. 1, litra a), stk. 3, litra b), og artikel 3, stk. 1, litra a) og b), i og nr. 6 i bilag I og nr. 6 i bilag II til direktiv 2012/19, på den anden side, skal fortolkes således, at garageportmotorer som de i hovedsagen omhandlede, der drives af en elektrisk spænding på ca. 220-240 V, og som er bestemt til sammen med den pågældende garageport at blive indbygget i bygningens tekniske installationer, og som til enhver tid kan afmonteres, monteres på ny og/eller eftermonteres, er omfattet af anvendelsesområdet for henholdsvis direktiv 2002/96 og direktiv 2012/19 i overgangsperioden.

Sagens omkostninger

- ⁶⁰ Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Tredje Afdeling) for ret:

Artikel 2, stk. 1, og stk. 3, litra a), i og nr. 6 i bilag I A og nr. 6 i bilag I B til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/96/EF af 27. januar 2003 om affald af elektrisk og elektronisk udstyr (WEEE), på den ene side, og artikel 2, stk. 1, litra a), stk. 3, litra b), og artikel 3, stk. 1, litra a) og b), i og nr. 6 i bilag I og nr. 6 i bilag II til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2012/19/EU af 4. juli 2012 om affald af elektrisk og elektronisk udstyr (WEEE), på den anden side, skal fortolkes således, at garageportmotorer som de i hovedsagen omhandlede, der drives af en elektrisk spænding på ca. 220-240 V, og som er bestemt til sammen med den pågældende garageport at blive indbygget i bygningens tekniske installationer, og som til enhver tid kan afmonteres, monteres på ny og/eller eftermonteres, er omfattet af anvendelsesområdet for henholdsvis direktiv 2002/96/EF og direktiv 2012/19/EU i den overgangsperiode, der er fastsat i sidstnævnte direktivs artikel 2, stk. 1, litra a).

Underskrifter